

SPIROS SFETAS (1960–2021)

W dniu 21 listopada 2021 r. zmarł w Salonikach po długiej chorobie grecki historyk Spiros Sfetas (Σπύρος Σφέτας), znawca współczesnej historii Bałkanów, związany zawodowo z Uniwersytetem Arystotelesa w Salonikach i Instytutem Badań Bałkanistycznych (IMXA).

Urodził się w roku 1960 we wsi Koilada koło Larisy. W 1983 r. ukończył studia historyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Arystotelesa w Salonikach. Stypendium przyznane przez Instytut Badań Bałkanistycznych IMXA pozwoliło mu odbyć studia podyplomowe z zakresu historii Półwyspu Bałkańskiego i filologii słowiańskiej w latach 1984–1991 na Uniwersytecie Ludwika-Maksymiliana w Monachium. Okres studiów monachijskich zakończył obroną pracy doktorskiej poświęconej tematyce macedońskiej (*Die Makedonische Frage im Rahmen der interbalcanischen Beziehungen 1920–1924*).

Po powrocie do Grecji odbywał służbę wojskową w III Korpusie greckiej armii, pełniąc funkcję tłumacza języka niemieckiego i bułgarskiego. Od roku 1993 zatrudniony w Instytucie Badań Bałkanistycznych, realizował projekty badawcze w zakresie historii Macedonii i stosunków grecko-macedońskich. W roku 1999 został zatrudniony na stanowisku wykładowcy Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Arystotelesa, gdzie prowadził wykłady z zakresu historii nowożytnej i najnowszej państw Półwyspu Bałkańskiego dla studentów historii i archeologii. W roku 2004 został mianowany adiunktem, a pięć lat później awansował na stanowisko docenta. W swojej pracy naukowej koncentrował się na zagadnieniach macedońskich, ale także stosunkach Grecji z państwami bałkańskimi. Uczestniczył w wielu konferencjach w kraju i za granicą, był także komentatorem i ekspertem ds. polityki krajów bałkańskich, występującym często w audycjach radiowych i programach telewizyjnych. Kilkakrotnie odwiedził Polskę, uczestnicząc w obradach Forum Ekonomicznego w Krynicy jako przedstawiciel strony greckiej. W roku 2018 zaangażował się w prace komisji, przygotowującej tekst porozumienia z Prespy, współpracując blisko z ministrem spraw zagranicznych Grecji Nikosem Kotziasem. Był inicjatorem wprowadzenia do tekstu porozumienia zapisu o powołaniu komisji ekspertów, która miała zająć się zbadaniem podręczników historii w obu krajach pod kątem obecności w nich historycznych przekłamań i treści wrogich wobec państw-sygnatariuszy porozumienia.

Dorobek naukowy Spirosa Sfetasa obejmuje jedenaście książek i kilkadziesiąt artykułów naukowych. W języku greckim ukazały się prace poświęcone kwestii macedońskiej, ale także stosunkom grecko-bułgarskim na przełomie XIX i XX w. oraz współpracy politycznej Jugosławii i Grecji w okresie rządów Konstantinosa Karamanlisa.

Był członkiem honorowym Macedońskiego Instytutu Naukowego w Sofii, a także Instytutu Bałkanistycznego w Belgradzie. W ostatnich latach swojego życia jako ekspert ds. macedońskich reprezentował stronę grecką w Grecko-Macedońskim Interdyscyplinarnym Komitecie Ekspertów, uczestnicząc aktywnie w dyskusjach dotyczących wspólnej historii i edukacji historycznej.

Tadeusz Czekański